

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ФАКТОРІВ ЇХ ФОРМУВАННЯ

Основною метою діяльності суб'єктів господарювання є отримання максимального прибутку, що безпосередньо залежить від рівня їх доходів. Доходи набувають особливо важливого значення для підприємств незалежно від форми власності, сфери діяльності та інших факторів. У результаті діяльності, підприємство відшкодовує витрачені ресурси в процесі виготовлення продукції, виконанні робіт, наданні послуг у вигляді отриманого доходу. Отже, дохід - є надходженням економічних вигод, які виникають в результаті діяльності підприємства у вигляді виручки від реалізації продукції (товарів, послуг), гонорарів, відсотків, дивідендів тощо.

Оскільки доходи виникають у результаті діяльності підприємства, то їх класифікацію проводять у відповідності з видом діяльності, у результаті якої вони виникли.

Аналіз доходів – це частина економічної стратегії підприємства, яка спрямована на створення економічних умов, що забезпечують відшкодування постійних витрат підприємства, покриття змінних витрат, які залежать від обсягу реалізації продукції, повної і своєчасної оплати всіх видів податків, обов'язкових платежів та забезпечення отримання прибутку.

Метою аналізу доходів є оцінка кінцевих результатів діяльності підприємства, вивчення основних причин, їх зміни у динаміці і порівняння з аналогічними підприємствами в регіоні, з показниками підприємств-конкурентів.

Завданнями аналізу доходів підприємства є

- оцінка виконання плану, динаміки та структури доходів підприємства;
- оцінка впливу факторів на доходи підприємства;
- пошук резервів збільшення доходів;
- обґрунтування та розробка заходів щодо використання виявлених резервів.

Методика аналізу доходів здійснюється як за доходами в цілому по підприємству, так і за їх джерелами надходження.

Одними з методичних підходів до аналізу доходів підприємства є:

1. Горизонтальний аналіз доходів – порівняння показників звітного періоду з показниками минулих періодів.

2. Вертикальний (структурний) аналіз доходів – структурний аналіз доходів підприємства за джерелами їх надходження.

3. Порівняльний аналіз доходів: порівняльний аналіз показників підприємства та галузі в цілому, порівняльний аналіз показників підприємства з його конкурентами, порівняльний аналіз звітних та планових показників.

4. Факторний аналіз доходів – статистичний метод аналізу впливу окремих факторів (чинників) на результативний показник. За допомогою нього можна розрахувати суму впливу даних факторів, на основі яких визначити невикористані можливості щодо збільшення доходу підприємства.

Основними факторами, які впливають на формування доходів підприємства, є:

1) Обсяг виробництва і реалізації продукції, на що впливають асортимент продукції, ритмічність випуску та ін.

2) Рівень товарності окремих видів продукції – відношення кількості реалізованої продукції до кількості виробленої, виражене у відсотках.

3) Структура реалізованої продукції, за якою продукція з найбільшою часткою реалізації у загальній структурі дає найбільший дохід для підприємства.

4) Ціна реалізації, на яку впливає якість продукції, рівень інфляції, рівень оподаткування, канали реалізації, ринки збуту.

5) Витрати на виробництво продукції, її реалізацію, зберігання та ін.

Таким чином, сучасні умови господарювання в Україні вимагають розробки ефективної стратегії формування доходів підприємства, яка забезпечить не лише покриття витрат, але й отримання прибутку, достатнього для інвестування саморозвитку підприємства.

Література:

1. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О. , Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз: навч. посіб. – Полтава : РВВД ПДАА, 2018. – 290 с.

2. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

3. Діденко Л. В. Методичні підходи до аналізу доходів і витрат банку / Л. В. Діденко, М. О. Юзвина // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України, 2012. – № 2. – С. 100-108.